

Sygn. akt I CSK 3058/22

POSTANOWIENIE

Dnia 24 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

w sprawie z wniosku R. P. i R. P.1
z udziałem P. spółki akcyjnej w K.
o ustanowienie służebności przesyłu,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 listopada 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika
od postanowienia Sądu Okręgowego w Elblągu
z dnia 30 listopada 2021 r., sygn. akt I Ca 339/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną uczestnika P. S.A. w K. od postanowienia Sądu Okręgowego w Elblągu z 30 listopada 2021 r.,

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do

rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Zdaniem skarżącego w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w postaci konieczności odpowiedzi na pytania: 1) czy uzyskanie przez przedsiębiorstwo przesyłowe zgody właściciela nieruchomości na posadowienie urządzeń przesyłowych, w tym budowę linii elektroenergetycznej, może stanowić tytuł prawny przedsiębiorstwa przesyłowego do władania nieruchomością w zakresie służebności przesyłu, który został wykreowany na skutek zawarcia w ten sposób umowy cywilnoprawnej o charakterze obligacyjnym wywołującej skutek w sferze prawa rzeczowego, pomiędzy właścicielem nieruchomości a przedsiębiorstwem przesyłowym bez względu na formę jej zawarcia i jednocześnie, czy pozyskanie przez przedsiębiorstwo zgody właściciela nieruchomości na posadowienie urządzeń przesyłowych w świetle brzmienia art. 305¹ k.c. nakłada na przedsiębiorstwo przesyłowe obowiązek pozyskania tytułu wynikającego z ograniczonego prawa rzeczowego, tj. służebności przesyłu; 2) czy legitymowanie się przez przedsiębiorstwo przesyłowe uzyskanymi w toku procesu

budowlanego decyzjami administracyjnymi, w tym decyzją o pozwoleniu na budowę linii elektroenergetycznej na prywatnych nieruchomościach, powinno skutkować zakwalifikowaniem posiadania nieruchomości w zakresie służebności przesyłu przez przedsiębiorstwo przesyłowe jako wykonywane w dobrej wierze; 3) czy możliwe jest wydanie postanowienia wstępnego na podstawie art. 318 k.p.c. w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu w przypadku, gdy postanowienie wstępne w swojej istocie dotyczy bezzasadności zarzutu zasiedzenia, nie zaś samego roszczenia o ustanowienie służebności przesyłu.

Sformułowane przez skarżącego wątpliwości na tle wskazanych przepisów nie odpowiadają założeniom przyjętym w orzecznictwie Sądu Najwyższego dla rozumienia przesłanki istotnego zagadnienia prawnego. Kwestie dotyczące przesłanek, warunkujących stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie służebności, jak i odnoszące się do możliwości wydania w postępowaniu o ustanowienie służebności przesyłu postanowienia wstępnego o uznaniu żądania ustanowienia tej służebności za usprawiedliwione w zasadzie były przedmiotem wyjaśnień Sądu Najwyższego. W judykaturze Sądu Najwyższego stwierdzono, że posiadacz, który wie, że dysponuje decyzją wydaną w procesie budowlanym, która nie może stworzyć tytułu do cudzej nieruchomości w postaci służebności o treści służebności przesyłu, nie może być uznany za posiadacza służebności w dobrej wierze. O takim zakwalifikowaniu posiadania służebności mogłyby świadczyć inne okoliczności ustalone w konkretnej sprawie, ale nie samo to, że posiadacz służebności uzyskał decyzję o pozwoleniu na budowę i na jej podstawie wznosił urządzenia, których legalnemu utrzymywaniu na gruncie ma służyć zasiadywana służebność. (zob. uchwały Sądu Najwyższego z 20 listopada 2015 r., III CZP 76/15, OSNC 2016, nr 12, poz. 138; z 16 maja 2019 r., III CZP 110/18, OSNC 2020, nr 1, poz. 9; z 8 grudnia 2016 r., III CZP 86/16, OSNC 2017, nr 9, poz. 98; postanowienie Sądu Najwyższego z 8 października 2020 r., II CSK 775/18). Nie zachodzi potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w tym zakresie. Sformułowane przez skarżącego problemy nie mają charakteru abstrakcyjnego i uniwersalnego, lecz są osadzone w okolicznościach konkretnej sprawy i są pytaniem w tej właśnie sprawie. Skarżący, powołując się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, polemizuje z rozstrzygnięciem Sądu

drugiej instancji, który w okolicznościach sprawy uznał, że skarżący nie legitymował się dobrą wiarą jeśli chodzi o korzystanie z urządzeń przesyłowych znajdujących się na nieruchomości należącej obecnie do wnioskodawców, a skoro tak, to nawet przy założeniu, że linia przesyłowa została oddana do eksploatacji 1 stycznia 1994 r., nie mogło dojść do zasiedzenia służebności. W istocie skarżący kwestionuje ustalenia faktyczne i ocenę dowodów, poczynione przez Sąd Okręgowy, którymi Sąd Najwyższy jest związany (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Nie ma zatem argumentów wskazujących na konieczność wypracowania reguł dotychczas nieomówionych w orzecznictwie i doktrynie.

Z kolei oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Zdaniem skarżącego zachodzi oczywista zasadność skargi z uwagi na rażące naruszenie przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego i przepisów postępowania, powołanych w podstawie skargi, tj. art. 382 w zw. z art. 232 zd. 1 w zw. z art. 234 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.; art. 318 § 1 k.p.c.; art. 234 k.p.c. w zw. z art. 7 k.c.; art. 7 k.c.; art. 292 w zw. z art. 172 § 1 k.c., art. 305¹ k.c. Podniósł, że konieczne jest, by Sąd Najwyższy sprawując nadzór nad działalnością sądów powszechnych i realizując publicznoprawną funkcję skargi kasacyjnej, usunął z obrotu prawnego zaskarżone orzeczenie jako zapadłe z oczywistym naruszeniem prawa.

Skarżący nie uwzględnił, że skarga kasacyjna winna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu elementów kreatywnych skargi. Skarżący winien był podać argumenty wykazujące, iż rzeczywiście skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona i w czym – w jego ocenie – wyraża się ta „oczywistość”, a czego nie uczynił, ograniczając się do powtórzenia sformułowanych w podstawie skargi zarzutów i stwierdzenia, że zaskarżone orzeczenie zapadło z oczywistym

naruszeniem prawa. Należy przypomnieć, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi kasacyjnej i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (postanowienie Sądu Najwyższego z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14). Rolą Sądu Najwyższego nie jest domyślanie się lub poszukiwanie okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08 i z 14 grudnia 2004 r., II CZ 142/04). Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania; oba te elementy muszą być przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, ponieważ mimo że argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2014 r., I UK 65/14; zob. także m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 14 maja 2015 r., III PK 6/15, z 13 lutego 2014 r. I PK 262/13; z 27 maja 2010, II UK 274/09; z 13 grudnia 2007 r., I PK 207/07; z 12 lipca 2007 r., III CSK 160/07). Niezależnie od powyższego z lektury uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wynika, że Sąd Okręgowy szczegółowo rozważył kwestię dotyczącą tego, czy skarżący nabył przez zasiedzenie służebność gruntową odpowiadającą treści służebności przesyłu, uznając, że domniemanie dobrej wiary zostało obalone przez wnioskodawców, którzy sprzeciwiali się uwzględnieniu zarzutu zasiedzenia. Istota zarzutów, z którymi skarżący wiąże oczywistą zasadność skargi, polega na zakwestionowaniu poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych i oceny dowodów, co jest niedopuszczalne. Analiza zatem wniosku na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi do oceny, iż Sąd Okręgowy ferując postanowienie dopuścił się kardynalnych błędów, w stopniu przemawiającym za oczywistą zasadnością skargi.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł
jak w sentencji.

[as

at]